عدد ۵۹ | پنجشنبه — ۱۶ نیسان سنه ۱۳۰۸ | ایكنجی سنه ـ اوچنجی جلد

تبریك مملوكانه

بهجت افزای حلول اوله‌جق یوم عیدسعید مسرت بدید ، ایام عهد معارف مهدجناب خلافتپناهی جملهٔ جمیله‌سندن اولمغله ـ بالجمله عثمانلیلر ایچون بسعید اندر سعید عد اولنمشدر .

عهد مسعدت مهدینی ، تبعهٔ صادقه‌سنه ، هر یومی . روزفیروزعیدعد ایتدیره‌جك عنایات جلیلهٔ تبعه پروری وعواطف عالیهٔ معارفكستری ارائه‌سنی نخبهٔ آمال محاسن اشتمال اتخاذ بیوران پادشاه عمیم الآثار ولی نعمت بینتمز افندمز حضرتلرینك بوكبی بیكلرجه اعیادك حلولیله استسعاد بیورملری دعای واجب الاداسنی ایفا وتكرار ایدرك بوكون بالجمله عثمانلی خلق تزیین لسان عبودیت ومصادقت ایدیور !

لمعات عاطفت وعنایتی جهانی محیط . نفس نفیس ملوكانه‌سی امن وسعادت عمومی‌یی كافل اولان پادشاه كمالاتپرور . شوكتپناه عنایت كستر ، ظل الله عالمپناه افندمز حضرتلرینك بویله بیكلرجه ایام مسعوده ومباركه‌یی كمال صحت وعافیت وشوكت واجلال ایله ادراك بیوره‌رق سایهٔ مرحمتوایه‌لرینك كافهٔ تبعهٔ صادقه‌لری حقنده ممدود اولمسی دعاسنی عید سعید وسیلهٔ جمیله‌سیله دخی قلباً ولساناً یاد وتذكار ایلیه‌جك اولاز عامهٔ عثمانیانه « ثروت فنون » دخی اشتراك والتحاق ایدرك خاكپای مهد آرای وسدهٔ سنیهٔ عواطف پیمای حضرت ولی النعمت اعظمی‌یه عرض تبریك وتهنیتله اكتساب مفخرت بی حدود ایلر .

MİLLİ KÜTÜPHANE ANKARA 1946

ورقه

عالم مطبوعاتده شمدی به قدر نائل اولدیغم التفات تشویقکارانه‌یی امید ایدرم که: «ثروت فنون» دخی بندن دریغ ایلمز!

اثرمك ذکره سزالغی غزته‌یه درجنه مانع دکلدر. زیرا او گنجینهٔ عرفانه درج اولنمق اوکا قیمت ویرر!

بواثر — کوچوك تبدیلی قدر — حیات زوجیتی تشریح مقصدیله یازلشدرکه: بکنلرده «خیال وحقیقت» سرنامه‌سیله میدان انتشاره چیقان کوچوك ومشترك بر رساله‌نك محصول قلمم جاریانم اولان (خیال) قسمنده‌کی «وداد» حکایه‌سنی دخی ینه بو مقصدله یازمشدم. اونك مظهر اولدیغی رغبت بنی بویولده بر اثر دها یازمغه سوق ایلدی!

مقبوله لمعان

ندم

بر خسته، بر قاریوله. خیر خطا ایتدك. بر مقبره، بر موتا. دیسه‌ك دها یاقیشه‌جق. چونکه بوقاریوله همان بوم بوشدر. بر اوت مندرك قناوجه‌سی هم شیلته‌لك، هم چارشافلق ایدر، صولغون چهره‌سی، فرسز کوزلریله کرچکدن بر موتایه بکزه‌ین خسته‌نك اوستونده‌کی بیاض بر اورتویه‌ده یورغان دیمکدن زیاده، کفن دیمك مناسبدر!

خسته آدم، زحمتلی بر حرکتی متعاقباً بر شیئدن احتراز ایدر کبی اطرافنه باقه‌رق «رفیقه»! دیدی.

یتاغك ایاق اوجنده بوزولمش، دفعهٔ کنجمی، اختیارمی نه‌اولدیغی فرق اولنه‌میان بر قادین تیتره‌ك بر صدا ایله — افندم. دیه جواب ویردی!

خسته — رفیقه ایچم بایلیور. آه. براز ات صویی اولسه.

قادین درین بر کوکس کچیردی — ات صویی‌می؟.. ات صویی.. شی... چورباکز وار. اوندن ویره‌یم!

— ویر رفیقه‌جغم ویر. نه اولورسه اولسون.

کانون ثانی کونلرنده یالکز بر یاتسقه عنتاریدن عبارت اولان لباس ایچنده تتره‌ین بوضعیف وجود، بوزواللی قادین، اوطه‌نك بر طرفنده بورو وماصه خدمتنی کورن خرده بر تحته‌نك باشنه کیدوب چوربانك طاسنی النه الدقدنصکره اوح طوتمش. دیه، نظر مأیوسانه‌سنی ایچنده کولدن بشقه برشی کورونمین بر باقر منقاله عطف ایتدی. پنجره‌لر بتون قارله اورتولمش وبر فورطنه وبرطراقهٔ قیامت اشوب چرچیوه‌لری، جاملری قوپاریرجه‌سنه صارصیوردی.

قادینجغز — ایچنه کوز یاشلرینك قاریشمه‌مسی ایچون — طاسی کندندن براز آچیق طوته‌رق منقالده ممکن اولدیغی قدر ایصیتدقدن، دها طوغریسی طونمش یاغلرینی بر درجه‌یه قدر اریته‌بیلدکدن صکره — خسته‌یه کتیردی.

بوندن برقاچ قاشیق آلان خسته یوزینی بوروشدیره‌رق «بولدتسز چوربا، بوصیجاق صو بنی طویورماز. باری براز طوز، براز اکمك» دیدی.

قادین — قورو اکمکمی ییه‌جکسکز؟

— خیر، معده‌می طولدورمق ایچون چوربانك ایچنه طوغرایه‌جغم.

قادین اکمکی کتیرمکه کیدرکن دیدی که: «— چوربایی بکنمیور. حالبوکه بر دها ایسته‌یه‌جك اولورسه بوده یوق». کذلك شو سوزلری‌ده علاوه ایدییوردی:

«یاربی مرحمت ایت! باری اجلقدن اولمه‌سون. صباحاین قومشویه صاتدیغم دیکیش ماکنه‌مك پاره‌سی‌ده هنوز الـه‌مدم. اقشام قوجه‌سی کلوب ویره‌جکمش. ایکی یوز غروش بر پاره. اولنجه‌یه قدر اونی اعاشه ایدر! یا ن؟ صکره بن نه یاپاجغم؟. بنم بر بیوك ایرادم اولان ماکنه المدن چیقنجه بن نه‌ایله چالیشه‌جغم؟

«اللهم بنی کوریورسین! باری قوللرینه قوت احسان بیور؟»

اوت قادینجغزك بوکمی‌یه بك احتیاجی وار‌دی. اوده خسته‌دن ایی حالده دکلدی. یناقلرینك، شقاقلرینك چوکوکلکی، خصوصیله اشعهٔ نظرینك بك سونوك اولمسی، قوای بدنیه‌سی، ملکات عقلیه‌سی، بتون انفعالات نفسانیه‌سنك زبونی اولدیغنی کوستریوردی. بیچاره بر جانلی اسکلت شکلنده ایدی.

خسته یمکنی یدکدن دها ایسی — کندی تعبیری وجهله — براز معده‌سنی طولدوردقدن صکره قادینی یتاغك یاننه چاغیردی. طور مأیوسانه ومحجوبانه ایله اللرینی طوته‌رق دیدی که: «— آی! نه قدر اوشومشسین رفیقه! نیچون ارقه‌که بر کورك....»

بویارم قالان سوزی خسته‌نك کوزلرندن بوشانان یاشلر تعقیب ایتدی. بیلمم یارم قالمسنه‌ده ینه اویاشلرك ظهوری سبب اولمشیدی؟

کوز یاشلرندن براز کندینی قورتاره‌بیلدکدنصکره: «— بدبخت قادین. بر شیئك، هیچ بر شیئك قالمادی‌ها؟ بن سنی محو ایتدم. نهایت بوکون دیکیش ماکنه‌کی صاتمغه‌قدر مجبور اولدك دکلمی؟ امان یاربی قاچ پاره؟.. دیدی.

قادین — بونی سزه کیم سویلدی؟

— ایشیدییوردم؛ صباحلین طیشاری‌ده لقردیسنی ایتدیککی ایشیدییوردم.

— بن اونی تعمیر ایچون کوندردم.

— رفیقه صاقلامه! هرشیئی سویله! اجلقدن، صوغوقدن اوله‌جکمزی هپ اکلات! بکا اجیمه! مرحمتکی بنم حقمده ابزال ایتمه. اسرافدر، کناهدر. بن شایان مرحمت دکلم. سکا ایتدیکم فنالقلری اونوتمه. اوت سکا چوق فنالق ایتدم. لکن کندیمه مالك دکلدم. دلی ایدم، کور ایدم! کیجه‌لر صباحه قدر طولاشدیغم یرلرده کوردیکم اوشعشعه‌لی آویزه‌لر، فانوسلر؛ اوپارلاق، مزین مشعله‌لر لاابالر اوجهنم علولری، اوناموس وحیثیت یانغینی، بنم کوزلریمی قماشدیرر هیچ بر حقیقتی کوسترمزدی. بکندیکم چهره‌لر، زبانلر،

اویغماجیلر بکا بتون وظائف انسانیه‌می بتون مقدس رابطه‌لری اونوتدیرمشدی!

«بکا قدسیتله اغوش اچان، بنی حرمتله قارشیلیان اویم، ساکت، صامت بر مزار کبی روحمه صیقنتی ویریر، همان اورادن قاچوب بنمی دوندیره‌جك، قانمی قیزدیره‌جق، بنی تهییج ایده‌جك کوشه‌لره بوجاقلره جان اتمق ایستردم. اه بن، زواللی بن، احمق بن! فطانتلی زوجه‌مك بتون معنای انسانیت اولان سوزلرینه، نصیحتلرینه قولای اصماز بیك کره ناپاك اغزلرده طولاشمش کیرلنمش، بیقلمش، اوصانلمش تفسیر اولونسه هربری بر کنجلك، بر خانمانك، نزاهت بشریه‌نك واویلای ماتم اورانه‌سی اولان سوزلری دیکلمکله متلذذ اولوردم. بوملوث ارزولری جدی بر (محبت) ظن ایدر یاخود اویله تأویل ایتمك ایستردم.

«اوح. مستحق! بنم کبی براچاق، بر حرامی نه چکسه مستحق! لکن سن معصومسین الله سکا اجیسین: رفیقه سن بکا بوفجیع عاقبتی اخطار ایتدیکك زمان هیچ ایناعامشدم! قیصقانج قادین. سائقهٔ حسدله ذوقمه اکنجه‌مه مانع اولمق ایستیور. کیم دیکلیه‌جك؟.. دیردم. یا سائر ناصحلر بنم نظرمده نه‌ایدی؟. حسیس، مسکین، اذواق نفسانیه‌دن بیخبر بر طاقم عقلسزلر! اه ایناعازدم. شو عاقبته هیچ ایناعازدم. چونکه بن او عاللردن ندامتله چیقانلری بالطبع کورمز، یالکز ایچنده بولنانلری کوردم. یکی کیرنلری اورکوتمه‌مك ایچونده چیقانلرك احوالندن اورالرده هیچ بحث اولنمازدی!

«وقتاکه: صحتم، ثروتم یواش یواش بندن اوزاقلاشمغه باشلادی. ناصحلرك مرشدلرك بکنمدیکم سوزلرنی تصدیقه بر مجبوریت معنویه حس ایتدم! فقط حیف‌که بوقدر بر تصدیق بنی یولمدن چویرمکه کفایت ایتمدی. دیمك بوقدر بر جزا ایشلدیکم جرمله متناسب دکل ایمش. بن اصل جزای مستحقمی آریور ایمشم!

چونکه اوزمان دییوردم، که — نصل اولسه بیتمك محقق، باری هرشیئم بوسبتون بیتنجه‌یه‌قدر ایستدیکم کبی کزه‌یم اکلنه‌یم. چاره‌سز قالدیغم کبی بکا بکزه‌ینلرك صوك امیدی اولان (انتحار) بنم‌ده امدادمه یتشیر، سفالتدن قورتارر!

«هانیا؟ نیچون یاپدم، حالاده نیچون یاپیورم؟ هردرلو عذاب طاقتفرسا ایله برسنه‌در شویتاقده چبالادیغم حالده دخی اولمکدن نیچون اوقدر قورقیورم.

«اکلادم. هرحقیقتی اکلادم. استحقار ایتدیکم حیاتك نه‌قدر قیمتدار اولدیغنی، عقلی باشنده اولان بر ادمك ممکن دکل حیاتنه سؤقصد ایده‌میه‌جکنی پك طوغری اوله‌رق تجربه ایتدم. فقط نه‌یه یارار! عقلم باشمه کلدیکی زمان ثروتم، صحتم هرشیئم کیتمشدی. کاشکه عقلم‌ده هیچ کلمسه‌ایدی! ارتق نره‌یه کیتسه‌م. خسته، فقیر! تحقیرلریله رد اولنیوردم! نهایت جزای عملم اولان اوذلت ومسکنت ایچنده ینه سنك اغوش مرحمتکه التجادن بشقه بر چاره‌م قالمادی. رفیقه! واقعا بنی رد ایتمدك، مرحمتکی بندن اسیرکه‌مدك. لکن بیلیرمیسین‌که، سنك علو جنابکی، بنم کوچکلکمی کوسترن بوشفقت بومرحمت‌ده بنم ایچون نه‌مدهش بر اشکنجه. نه آغر بر جزادر!

ارتق تاب وتوانی کسلمش اولان خسته آدم تکرار کوزلرینی قپادی. قادین — نیچون بوقدر کندکزی یوردیکز! ندامت وجدانیه فضیلت انسانیه‌نك الك بیوکلرندر فضیلت ایسه صاحبنی محقر براقماز! مأیوس اولمیکز! بیتاب خسته ارتق بر جواب ویره‌مدی.

*
* *

اوچ سنه صکره بهارك لطیف بر صباحنده بواوطه‌یه تکرار کیرد ایسه‌ك هر حالنده بر بشقه‌لق بر انتظام کوررز! کل ویاسمن چیچکلریله مزین اوله‌رق بر باغچه‌یه نظارتی بولنان پنجره‌سی اوکنده بر کنج ارککله، بر قادین اوطوریوردی! ایکیسی‌ده کنج، ایکیسی‌ده کوزل! بونلری کورنلر دفعهٔ «نه‌متناسب بر جفت!» دیمکده هیچ تردد ایتمزلردی. ارکك متبسم چهره‌سیله دیدی‌که: — رفیقه. جناب حقك لطفندنصکره سنك مروتك امدادمه یتشمسه ایدی بوکون بومناظر عالیه‌یی بن نره‌دن سیر ایده‌جکدم؟. شبهه یوق‌که شمدی بر قرانلق مزار ایچنده بولنه‌جقدم. بر ارکك ایچون الك بیوك بختیارلق فطین؛ عالیجناب بر زوجه‌یه مالك اولمق ایمش. چوق چکدك رفیقه‌جکم. فقط بوفلاکت بنی ایقاظه سبب اولدی. نصیحتله یوله کلیانلری مدهش بر فلاکتك تنبیه ایتدیکنی نفسمزده تجربه ایتمش اولدق!»

«قادین بونکله برابر بویله شیئلری هیچ تجربه ایتمه‌مك دهاایی‌در. چونکه فلاکت، سفالت هرکسی ایقاظ ایدر اما، هر کسی نیجهٔ بی‌اماننده‌ن قولای قولای صالیویرمز! بزمظهر اولدیغمز بولطف الهیدن طولایی جناب حقه شکر ایتملیز دیدی.

ارکك — بیك کره، یوز بیك کره شکر اللهم!.

نغمات طیور بو ایکی کنجك بختیارلقلرینی اعلان ایدیور؛ نسیم معطر بوشطارتلی چهره‌لری اوقشانه‌رق تبریك ایلیوردی!..

مقبوله لمعان

ثروت فنون

ترقیات حاضرهٔ عثمانیه‌نك دلائل شوق افزاسندن بری‌ده، مخدرات اسلامیه‌نك عالم مطبوعاتده ابراز آثار اقتدار ایتملریدر؛ هر درلو ترقیات معارفه ترجمان اولمق مسلك مخصوصنی التزام ایتمش اولان غزته‌مز افاضل نسوانك آثار اقتدارینی ستون نشرده بولندیرمغی مدار افتخار بیلیر؛ بناء علیه بالاده‌کی مقاله‌یی لطفاً ارسال بیورمش اولان خانم افندی حضرتلرینه بالخاصه تشکر ایدر ودائما «ثروت فنون» ی خاطردن چیقارمامالرینی کرك کندیلرندن، کرك کندیلری کبی نشریات ایله مشتغل اولان محرره‌لر حضراتندن رجا ایدرم. برده (ثروت فنون)ده مصور غزته‌جیلك خدمتنی کورمش اولمق اوزره اکر کوندریلن مقاله ایله برابر مقاله‌یه عائد بررسم ویافوطوغراف ارسال اولندیغی حالده اونی‌ده حك ایتدیره‌رك درج صحیفه ایلیه‌جکمزی علاوه ایلرم.

ارطغرل غازی حضرتلرینك سكودده واقع تربه‌سی (تعمیردن اول)

مباحث صحیه وطبیه

شكر وشكرلمه‌لر

عید سعید فطری تبریك وسیله‌سیله ایدیلان زیارتلرده مسافرین وزواری شكر وشكرلمه‌لر تقدیمی ایله آغرلامق عادت اولوب اوچ درت كون سورن بوزیارات وتبریكانده حسب النزاكه مجبوری القبول اولان بوتقدمه‌لرك اخذ واكلی معده‌ایچون بسبتون ضررسز دكلسه ده خصوصیله رمضانده قواعد صحیهٔ اكل وشربه عدم رعایت ایله معده‌جه مضطرب اولانلره زیاده مضردر . بوكبی ایام مباركه‌ده اكل حلویات ایله (تلذید دماغه) اك زیاده دوشكون بولنان چوجقلرده سوء استعمال سببیله بعض عارضات ظهوره كلدیكنده اولدیغندن (ثروت فنون) ك بونسخه‌سنده شكر وشكرلمه‌لرك تأثیراتندن وبونلرك سوء استعمالی ایله حصوله كله‌بیله‌جك عارضاتدن بر نبذه بحث مناسب كورلدی .

اكل اولنان شكر هضم بوریسنی اویاندیره‌رق كافهٔ افرازاتی چوغالدیر . توكوروك ایله مخلوط اولدیغی حالده عصارهٔ معدویه‌نك تحت تأثیرنده پك چابوق تخمر ایله (حامض لبن) ی تولید ایدر . حد اعتدالده استعمال اولنان شكرلرك ، شروب ورچللرك قابلیت هضمیه‌لرنده‌كی سهولت ایشته بوندن نشأت ایدر .

شكرك انقباض ویرمه‌سی هیچ بربوصا براقیه‌رق كاملاً مصی اولنمه‌سندندر . بوجهتله شكر قوتلی برغدا اولوب خصوصیله كسب سمن آرزوسنده بولنانلره شایان توصیه در . شكر صعوبت هضمه مبتلا اولانلره پك نافع اولدیغندن (قرو ویه) نام مؤلف : شكر . خسته‌لرك اكمك وشرابی —(برودون) نام ذاتده : شكر . فقرانك یكانه دواسیدر ؛ دیمشدر . شكر برغدای تنفسی اولوب ادویهٔ صدریه خدمتی ایفا ایتمكده‌در . حتی طقوزنجی عصرده (ابن الرازی) اوكسوروكی تنقیص وبلغمی دفع وطرد ایچون شكری توصیه ایلمشدر .

شكر ورمده ، مزمن دیزانتریده وعدم اشتها وبعض سوء هضملرده فائده‌لیدر . لكن صحت بدنه مالك اولانلرك شكری سوء استعمال ایتمه‌مه‌لری لازمدر ؛ عكس

تقدیرده سوء هضم ومعده‌ده اكشیلك حاصل اولدیغی كبی دیش چوریمه‌سی وشكر خسته‌لغی میدانه كلیر . شكر معده وقره جكری تخریش ایتدیكندن چوجقلر ایله صفرویلردن زیاده عصبی المزاج بولنانلره مناسبدر . فی الحقیقه شكرك چوجقلقده سوء استعمالی اختلالات هضمیه‌یی واكشیلكلری تولید ایدر . شكر وشكرلمه‌لرك سوء استعمال درجه‌سنده اكل اولندیغی ایام مباركه‌ده كثیر الوقوع اولان سوء هضملرده بوكا دلیلدر . شكرلمه‌لرده نشاسته ، فستق ، بادم وسائره كبی موادده موجود ایسه‌ده بونلرك تأثیراتی اصل شكره نسبتله ایكنجی درجه‌ده قالیر .

موسیقی شناس مرحوم حاجی عارف بك

حلقومك راحتی ، دماغك لذتی اولان شكرلمه‌لرك مضراتندن بحث او درجه خوش كورونمز ایسه‌ده حفظ صحت بعضاً دها زیاده سویلن خصوصاتده دها جدیدر . شكر وشكرلمه‌لرك اك برنجی مضرتی دیش چوریمه‌سنه سببیت ویرمه‌سیدر . طاتلولرك اك زیاده ییلدیكی رمضانده ، شكرلمه‌لرك اك چوق اكل اولندیغی بیرام وقندیللرده دیش آغریلرینك نه درجه زیاده‌لشدیكنه هیچ دقت ایدلمشمیدر ؟ دیشلره اك زیاده مضر مواد دیش آره‌لرنده قالوب تخمر ایدن یمك پارچه‌لری اولدیغی وشكر ایله اطعمهٔ سكریه‌نك تخمره نه‌درجه مستعد اولدیغی وشكرك تخمر ایله حامض خل ولبنه تبدل ایلدیكی وحامضاتك بالخاصه كیمیوی اولمق اوزره دیشلری اساساً تخریب ایتدیكی معلومدر . بوتخریبات یالكز دیش چوریمه‌سنی انتاج ایتمیوب بلكه میقروبلره یول آچمقده وبو جهتله حامضات دیشلرك قسم معدنیسنی میقروبلر ایسه قسم عضویسنی تخریب ایلمكده‌در . پك چوق چوجقلرك وحتی بیوكلرك دیشلرینی غائب ایتمه‌لرینه اك باشلو سبب شكر وشكرلمه‌لرله طاتلولری سوء استعمال ایتمه‌لریدر .

شكر وشكرلمه‌لرك لذتی خوش وحجمی كوچك اولدیغندن هرنه‌وقت اولورسه اولسون اكلی طبیعی كبی كورینور ؛ حالبوكه نه‌قدر كوچك اولورسه اولسون معده‌یه كیدن وكیرن هرشیئك باشنه كلدیكی كبی شكرلمه‌لركده هضم اولمه‌سی ایجاب ایلدیكندن یمك آره‌لرنده اكل اولندیغی حالده معده‌نك ، ییلدیكی نسبتده تكرر ایدن ، فعل وحركتی نهایت یوزغون دوشمه‌سنه بادی اولمغله باشلوجه یمكلرك هضمی سكته‌دار اولور . ایشته بو یولده‌كی تدبیرسزلك سیئه‌سی اوله‌رق اشتهانك غیوبتی بعضاً قولنجلر واسهاللر ایله برلكده معده وباغرساق التهاباتی كورلمز دكلدر . بیرامده . قندیللرده وسنه باشلرنده بین الاطفال كوریلن عارضات مذكوره‌نك سببی بشقه برده آرامامليدر . یاوروحقلری بوكبی اطعمهٔ لذیذه‌دن بسبتون منع ایتمك ایستمزایسه‌ك بیله بازی كونده انجق ایكی اوچ دفعه آز مقدارده یمه‌لرینه مساعده ایده‌لم .

شكرلمه‌لرك دها وخیم وفقط دها چوق آز اولان مخاطره‌سی بعضاً حضین طبخ واستحضارلرنده بر طاقم موادسمیه قوللانیلمه‌سیدر . زغفران ، قوشنیل ، قارمن ، لاق كبی نباتی بویالر مضر دكل ایسه‌ده باقر ، قروم ، جیوه املاحی كبی معدنیلر سم ومهلكدر . واقعا تفتیشات صحیه بوكبی مواد استعمالی منع ایلدیكندن بویولده تسممات كورلمه‌مكده ایسه‌ده هرحالده احتیاط واعتداله رعایهً عارضات مذكوره‌نك سبب حصولی اولان شكرلمه‌لر اكلنده قناعت ایتمك وكوچك براختلال هضمیده درحال شكرلمه‌لری تحلیل ایتدیرمك اقتضا ایلر .

دوقتور بسیم عمر

شئونات صحیه

هامبورغ خسته‌خانه‌سی L'hopital de Hambourg . — اون‌اون بش سنه‌دن بری

آلمانیاده حکومتلر ، بلدیه‌لر ، خصوصی جمعیتلر یالکز موجود خسته‌خانه‌لری اصلاح ایچون دکل بلکه قواعد جدیدهٔ صحیه‌یه هر خصوصده توفیق حرکتله یکیدن یکی‌یه انشا وتأسیس ایچون پك بیوك فداکارلقلر ایتمکده‌درلر . ایشته بو خصوصده آلمانیاده کوریلن ترقیاتك فرانسه وعلی‌الخصوص پارسه فائق اولدیغی کورلدیکندن پارسده (آسیستانس پوبلیق) نامیله مؤسس اولان معاونت عمومیه جمعیتی مدیری موسیو (پیرون) جمعیت معماری بالذات آلمانیایه کیدوب موجود خسته‌خانه‌لرده‌کی ترقیاتی نظر تدقیقدن کچیرمکه مأمور ایلدیکی بو هفته‌نك (L'Eclair) غزته‌سنده کورلمشدر .

آلمانیاده‌کی خسته‌خانه‌لرك الك مهمی (هامبورغ) شهرنده‌کی خسته‌خانه اولوب (١٥٠٠) خسته استیعاب ایلمکده‌در . بو قدر خسته‌لرك بر محله اجتماعی محذورینی دفع ایتمك اوزره خسته‌خانه برقاتدن عبارت اولمق اوزره (١٠) باراقه‌سی امراض مستولیه زماننده قوللانلمق شرطیله (٨٣) بنایه آیرلمشدرکه بونلرك هر بری (٣٣) یتاقلیدر . قاریوله ویاننده بولنان طولاب وصندالیه دمیردن اولوب جمله‌سی سهولتله لاجل التطهیر فرودن کچمك اوزره پارچه پارچه آیریله‌بیلمکده‌در . هر بر بنایه متصل اولان محللرده خسته‌لرك بیقانمه‌لرینه ودوش یاپمه‌لرینه مخصوص بانیولر و بونلرك یاننده لازم اولان کافهٔ آلات واجهزه موجوددر . اصول تسخینه کلنجه بونك ایچون دخی صیجاق وتحت تضیقده اولان هوا استعمال اولنمقده‌در .

موجود خسته‌خانه‌لر تعمیر وتوسیع وسایهٔ حضرت پادشاهیده یکیدن یکی‌یه تأسیس وکشاد ایدلدکجه کافهٔ ترقیات جدیدهٔ فنیه نظر دقته آلنور وطب جدید ایله قواعد جدیدهٔ صحیه‌نك کافهٔ ایجاباتی اجرا ایدیلورسه پك آز زمان ظرفنده بزمده خسته‌خانه‌لرمزك‌ده مکمل بر حاله کله‌جکنه شبهه ایدیله‌من . موجود خسته‌خانه‌لرمز میاننده بویولده آیری آیری بنا وباراقه‌یه تقسیم ایدلمش آنجق خصکی خسته‌خانه‌سی موجوددر . بوده عصر جلیل پادشاهی موفقیات عالیه‌سندندر .

∴ تره‌یاغی وامراض ساریه . — امراض ساریه میقروبلرینی حاوی تره یاغلرینك صحت عمومیه‌یه اولان تأثیرات ومضراتندن بحث ایتمك ایستیورز . تره یاغلری علی‌الاکثر کویلولرك کلبه‌لرنده یاپلمقده اولدیغی جمله‌نك معلومی اولوب قیشین طوکمامه‌سی ایچون طبیعی صیجاق بشقه محل بولنه‌مدقلرندن سودی فاملیا اعضاسنك ملجأی اولان یکانه اوطه‌لرنده حفظ ایتمکده‌درلر . بین‌العائله قوش پالازینه ، قیزل خسته‌لغنه والحاصل هر هانکی بر مرض ساری‌یه مبتلا بری وارسه معتدل بر درجه‌ده تسخین اولنمش اولان بو اوطه‌دن بشقه محل اولمدیغندن طبیعی اوراده یاتیرلمقده‌در . یایقدن کچیروب دوکنجه‌یه قدر سودی کنیش و آز درین واوستی آچیق کوچلر ایچنده بو اوطه‌ده حفظ ایتمکده اولدقلرندن میقروبلر وخسته‌لق تخملری وهر نوع تصعدات مفسده سوتلر اوزرینه قونمقده‌در . بناءً علیه بو مخاطراتك اوکنی آلمق ایچون کویلیلر بیننده آیروجه سوتدکلر بولندیرلمه‌سی لزومی وبویولده سوت وتره یاغلری یاپیلان اوطه‌ده بولنه‌جق اولورسه حصوله کله‌جك مخاطراتی کویلیلره حقیله آکلاده‌بیله‌جك تدبیرلر اتخاذ ایتمك لازمدر . مع مافیه یمك اوزره چارشی وبازاردن آلینان تره یاغلرینی اریتمك اوزره ایصیدوب قایناتمق وبو صورتله وجودی محتمل اولان خسته‌لق میقروب وتخملرینی اولدیرمك موافق عقل وحکمتدر .

∴ عموم وجودك داخلاً یقانمه‌سی . — قره حما و (اوره‌می) کی وجودك بنفسه تسمم ایلدیکی بعض امراضده ووظائف هضمیه‌نك مختل اولمه‌سیله خسته‌لرك مایعاتی قبول ایده‌مدیکی بعض حالاتده تحت‌الجلد زیاده مقدارده صو سوق وادخال ایده‌رك وجودی استیلا ایدن مواد سمیه‌نك بوبرکلر واسطه‌سیله دفع وطردی اصولنی موسیو (صاحلی) وضع واستعمال ایلمشدر .

مذکور اصول وجود حرارتنده بر لیتره قلورورلی وکمال دقت ایله تطهیر ایدلمش (استه‌ریلیزه) صویی — اولدقجه مرتفع محله موضوع بر قابه مربوط قاووچوق بورو نهایتنده‌کی اوج ایله اویلق ویاقیات حذاسنده تحت‌الجلد ادخال واختقان ایلمکدن عبارتدر . هر کون وبعضاً کونده ایکی دفعه اجرا اولنه‌بیلن بو احتقانات زیاده ادراری موجب اولمقده وقورومش انسجه‌نك ترطیب ایچون فائده‌سی کورلمکده‌در .

واضع اصول بو نوع تداوی‌نی چوجقولرلسنده ، زیاده قان ضیاعی متعاقب حصوله کلن وخیم فقر الدملرده ، بعض تسمماتده ، معده و باغرصاق دلنمه‌سنده توصیه ایلمکده وقلبی وبناءً علیه خسته‌لرك حیاتنی تحت تهدیدده بولندیران استسقاآت عمومیه ایله رئه‌لرك (اوذیما) سنده عدم استعمالی لزومنی درمیان ایلمکده‌در .

ب . ع .

مصاحبهٔ فنیه

الکتریق شمندوفرلری

شمندوفرلرده سرعتی خارق‌العاده کوریورز . فقط بونکله قناعت اولنیورمی؟ بخار ماکنه‌لرینك ، شمندوفرلرك ایجادیله باشلایان ترقیات مدنیه ، مناسبات ملیه شمندوفرلردن دها سرعتله ایلرولیور . مسافه‌لری قیصالتمغه ، وسیاحات نقلیات ایچون صرف اولنان زمانی آزالتمغه احتیاج کوستریور .

بتون ارباب فنون وصنایعك ترقیات آتیه‌یه منشأ بیلدکلری قوای الکتریقیه‌در . باشلایه‌جق اولان یکرمنجی عصر میلادی‌یه شمدیدن « عصر الکتریقی » دینلمکه باشلاندی . تلغرافیله ، تله‌فونیله ، کیجه‌یی کوندزله رقابت ایتدیرن ضیاسیله الکتریقك عالم انسانیته ایفا ایتدیکی خدماتك قیمتی

پك بیوکدر . اوروپاده آمریقاده شمندوفرلری‌ده بو قوهٔ خارق‌العاده ایله حرکت ایتدیرمکه چالشیورلر . ذاتاً الکتریقك ایفا ایتمیه‌جکی هانکی ایش قاله‌جق !

آمریقالیلر شیقاغو سرکیسی ایچون الکتریق شمندوفری یاپمغه چالشیورلر .

اوروپاده‌ده پشته ویانه آره‌سنده ینه بر الکتریق شمندوفری تأسیسی ایچون اوغراشلیور . زیرا بخار شمندوفرلرینك ساعتده ٨٠ ، ٩٠ کیلومترو قطع ایتمسی اعظمی اعتبار اولنیوردی .

صنایع دستکاهلرنده الکتریق شمندوفرلری ترتیباتی ایچون نه درجه غیرت صرف اولندیغی نظر تأمله آلنیرسه یکرمنجی عصر باشلامه‌دن بخار شمندوفرلرینك آثار عتیقه موزه‌سنه کیره‌جکنه اینانمق لازم کلیور . الکتریق شمندوفرلری ساعتده ٢٥٠ کیلو مترو مسافه قطع ایده‌جك!اوت ، ٢٥ دقیقه‌ده ازمیده کیده‌جکز . ایکی ، اوچ ساعتده ادرنه‌یه کیدوب کله‌جکز . بونلر خیال دکل . الك مقتدر مهندسلرك ، ادیسون کبی مخترعلرك پك یقینده نتیجه‌پذیر اوله‌جغنی ادعا ایتدکلری بر حقیقتدر .

فقط معترض کچینه‌نلر هر یرده وار . حقیقت ، بوکاده اعتراضه قالقشانلر کوریلیور ؟ الکتریق شمندوفرلرینه‌ده یالان ، یاکلش بر چوق موانع کوسترلمش ابتدا یولدن چیقمه کیفیتی ایلرو سورلمشدر . ایش شمندوفر یولدن چیقمسون! چیقدقدن صکره ها ساعتده ٨٠ کیلومترو حرکت ایدن ها ٢٠٠ کیلو مترو ! مصیبت ایکیسنده‌ده بر . هم‌ده ٢٠٠ کیلو مترو حرکتده یولدن چیقمه احتمالی دها آزدر . یاقیکز نیچون : چوجقلرك چنبراویونی معلوم . بر فوچی چنبرینه اوریر ، اوکیدر ، چوجق آردندن قوشار . اکر چوجغك قولی قوتلی اولوردە چنبره شدتله واصوانده اورورسه چنبر طوس طوغری وسرعتله یووارلیر کیدر . فقط یواشجه دوقنلیرسه کیدرکن ایکی طرفه سندەلر . اکیلیر ، یولندن چیقار ، دوریلیر .

سرعت قطارلرنده ، بالخاصه الکتریق سرعت قطارلرنده‌ده مسئله عیناً بویله . بوندن بشقه الکتریق قطارلرنده واغونلرك آلاستیقی رابطه‌لری کورلمیه‌جك . آرابه‌لر بنفسه متحرك اوله‌جق . یوله ایوجه ملاصق بولنه‌جق . اسکی بخار اصولنده‌کی صالنتیلر ، واغون چارپمه‌لری قالمیه‌جق . بو خصوصات ، بو محسنات یولدن چیقمه تهلکه‌سنی همانده برطرف ایدیور .

یامصادمه‌یی نه‌یاپه‌لم ؟ بخار ترنلری مصادماتنك وبو مصادماتك باعث اولدیغی تلفات وضایعاتك استاتستیقنی کوروب اورکنلره دقیقه‌ده ٤ کیلومترو — بر ساعتلق یول — بر سرعتله متحرك ایکی ترنك مصادمه‌سنی تصور بیله دهشت کتیریور .

فقط الکتریق شمندوفرلرینك ترن مصادماتی وقوعات تاریخیه صره‌سنه کچیره‌سی‌ده محقق کبیدر . چونکه الکتریق ترنلری حرکتی ایچون لازم اولان جریانی یا یولك امتدادنجه اوزادیلان ناقللرندن آله‌جق ، یاخود کندیسی حاصل ایده‌جك . ایکی حالده‌ده بو جریانی کسمك قولایدر . شمندوفرك یول بکجیلری ، استاسیون مأمورلری حین حاجتده بر ترنی حتی بوندن اول کچنی ، بونك آرقه‌سندن کلنی بر طاقم کلفتلو اشارتلر فنارلر استعمالنه محتاج اولمقسزین توقیف ایده‌بیله‌جکلر . ترنی تحریك ایدن جریانی کسمك ایچون بر موصلق چویرمك زحمتنی اختیار ایده‌جکلر . اوقدر . ترنی حرکت ایتدیره‌جك الکتریق ماکنه‌لرینك تفرعاتی ایسه استعمالی مشکل بر طاقم ترتیباتدن عبارت دکلدر . الکتریق فابریقه‌لرنده دها نه‌قاریشق ، نه‌نازك ترتیبات وار . بونلرده قولایجه اجرا اولنیور .

الکتریق شمندوفرلرینك بر آن اول وجودپذیر اولمسنه چالشان ارباب فن وصنعتك برنجیسی (ادیسون) در . ذاتاً ادیسون اوقدر محیر عقول ایجادلر میدانه قویدی‌که بر ایشه ادیسون باشلادیمی موفقیتده برابر باشلار کبی اعتقاد حاصل اولمشدر . ادیسون آمریقاده چالشیور . فقط اوروپاده ، پشته ویانه الکتریق شمندوفرینی یاپه‌حق اولان زیبر نوووسکی کبی مهرهٔ علم وصنعت واردر . حاصلی یکی واسکی دنیاده الکتریق شمندوفرلری لایقیله تدقیق اولنمش ، اعماله تشبث ایدلمش ، خیلی حاضرلنمقده بولنلمش میدانه کلمسنه پك آزشی قالمشدر .

بو عصر اختراعاتده الکتریقك بونجه بدایع حیرت‌فرساسی قارشوسنده طوغریسی الکتریق شمندوفرلرینی عقله بهت وحیرت کتیرر بر ایجاد فرض ایتملی . بلکه ترقیات حاضره‌دن منتظر بر ثمرهٔ قیمتدار دیه قبول ایتملی ، قارشولاملی .

الکتریق شمندوفرلرینك ماکنه ترتیباتی تدقیقه هنوز صره کلمامشدر . شمدیلك الکتریق ماکنه فنلرینه عائد مسئله‌لری قارشدیرمقدن واز کچملی . ارباب طرفندن ایدیلان غیرت نتیجه‌پذیر اولسون . الکتریق شمندوفرلری تجربةً — ایشلمکه باشلاسون اووقت اجهزه‌سی‌ده ، مرتباتی‌ده دها ای تدقیق اولنه بیلیر .

الکتریق شمندوفرلرینك علم ثروت ملاحجه اهمیتی مسئله‌سنی دوشونه‌لك کسدیرمه‌سوز شمندوفرلری وقتیله عالم مدنیت وتجارتده نصل بر دور جدید کشاد ایتدیسه الکتریق شمندوفرلری زمان حاضرده بویله بر ترقی‌ٔ تجاری و اداری‌یه سبب اوله بیله جك دیرز .

اوروپا شمندوفر خطوطی ساعتده ٢٠٠ کیلو مترو بر سرعتله حرکت ایدن ترنلرك سیرینه مساعدمیدر ؟ یوقسه بونلرك تقدیمی ایچون مصارف کلیه قپولرینی آچیله‌جق ؟ ذاتاً اوروپا شمندوفرلرندن اکثریسی مقاوم اولمق ایچون ١٥٠ — ٢٠٠ کیلو مترو بر سرعته متحمل اوله‌جق صورتده انشا اولنمشدر .

بوندن بشقه الکتریق شمندوفرلرنده الك زیاده یوللری آشیندیران و کوندن کونه آغیراشوب شمندوفر فنیله اشتغال ایدنلری — نقاتی ، منحنیلردم صعوبت حرکتیله — اکثر اصلاحاتده مأیوس براقان اوقوس قوجه تکرلکلی اولوقوموتیفلردن‌ده آرتق قورتیلنه جق .

صنایع نفیسه : تابلو — مكتب قاچاقلری

ولوكه خطوط حاضره‌نك بردرجه دها ترصيني ايجاب ايتسون . بوكا ايديله‌جك مصرفى هرحالده الكتريق شمندوفرلرينك تجارته، سياحته ويره‌جكى رونق بونى تضمين ايدر . اوروپاده اغير اوكوز آرابه‌لرى درجه‌سنده كورلمكه باشلايان اشيا قطارلرينك بطائتدن آرتق تجارت و صنايع اربابنك شكايتنه الكتريق ترنلرى خاتمه چكه‌جك ، دكزدن اوزاق بر موقع بوحسابجه قالميور ديمكدر. لذيذ لوفر . بوغازده قريه اوردينى زمان ويانه لوقنطه‌لرنده يمك ييه‌نلرده بوندن لذتياب اوله‌جقلر .

قواى الكتريقيه‌دن ترقيات آتيه ايچون قوتلى اميدبسليه‌نلر الكتريق شمندوفرلرى دورينك كشادينى قريباً كوره‌جكلرندن ده اميدواردرلر . هرخصوصده التزام تأنى ايدنلر فابريقه اوجاقلرنده ايشله‌نن الات وادواتك فوائدينى تعميم استعماليله تصديق ايتمك استرلر ، بونلر الكتريق شمندوفرلرينى كورمك، كوروب‌ده فائده‌سنى تصديق ايتمك ايچون بكليه‌جكلر فقط چوق دكل .

م . صادق

رسملرمز

ارطغرل غازى تربه‌سى

غزته‌مزك ۱۰۰ نجى صحيفه‌سنده كورديككز رسم عثمانليلرجه دائما تعظيم وتكريم فوق‌العاده ايله ياد ايديلن (ارطغرل غازى) حضرتلرينك بروسه ولايتى داخلنده سكود قصبه‌سنده واقع تربهٔ منيفه‌لريدر .

رسممز اشبو تربهٔ منيفه‌نك قبل‌التعمير حالنى كوستريور ؛ تربه سايهٔ دياتوايهٔ جنـاب شهر ياريده اخيراً مكمـلاً تعمير وترميم قلنمش اولمغله بز شمدى بنانك تعميردن اقدمكى حالنى ارائه ايلديكمز كبى قريباً دخى تعميردن صكره‌كى هيئتنى‌ده انظار قارئينه وضع ايليه‌جكز .

رسممزك فوطوغرافى، بوندن التى سنه اقدم قرناى حضرت شهر ياريدن سعادتلو امين بك افندى حضرتلرينك تحت رياستلرنده اوله‌رق متوفى ميرالاى احمد بك ايله قول اغاسى حيدر وشكور بكلر ويوز باشى رضا افنديدن متشكل اوله‌رق خداوندكار ولايتى داخلنده تدقيقات فنيه اجراسى خصوصنده عزيمت ايدن هيئت تدقيقيه جانبندن او زمان آلنمشيدى . اشبو هيئت وظيفهٔ تدقيقيه ايله ولايت داخلنده ايكى آى تفتيشاتده بولنمشيدى .

مؤسس دولت، جنتمكان سلطان عثمان غازينك والد ماجدلرى اولان ارطغرل غازى حضرتلرينك صندوقه‌لرى رسمنى كورديككز تربه داخلنده اولوب تربه دخى سكود قصبه‌سنك همان اوكنده‌در . تربه‌ده مشارالیهدن بشقه صندوقه يوقدر .

مرحوم حاجى عارف بك

مملكتمزده صنعت موسيقى‌يه منتسب بولنانلر نزدنده نه زمان حاجى عارف بك نامى ياد اولنورسه درين برحس تأسف وتلهف حاصل اولور . زيرا مرحوم حاجى عارف بك معاصرين موسيقى شناسان ميانده برنجيلكى احراز ايلمش واشبو بحر جسيمده پك چوق تجدد ومهارت آثارى كوسترمشيدى . ثروت فنون مملكتمزده و آوروپاده فنون وصنايعه خدمت ايدن استادان كرامك نام وتصويرينى لسان تعظيم ايله ياد ايدرك قارئلرينه طانتديرمق مسلكنده بولنديغى جهتله اشبو نسخه‌ده حاجى عارف بك افندى مرحومك دخى بر تصويرينى ستون نشره كچيرمش وشو سطرلرى يازمشدر . حاجى عارف بك مرحومك رسمنى درجدن مقصدمز متوفاى مشار اليهك خاطرهٔ مهارتنى تعزيز ايله ياددن عبارتدر ، مع مافيه اشبو وسيله ايله استاد مرحومك مسلك ودائرهٔ مهارتى حقنده موسيقى‌يه دائر سرد ملاحظه ايده‌جك ارباب وقوفدن اولمديغمز ايچون — يازى يازه‌مديغمزه متأسفز . فقط منتسبين موسيقيدن برذات بزه حاجى عارف بك مرحوم حقنده فن نقطهٔ نظرندن برمقاله ارسال ايلرسه مع‌الممنونيه درج ايده‌جكمز كبى مشار اليهك ترجمهٔ حالى ده عائله‌سى طرفندن كوندرلديكى حالده افتخار ايله ستونلريمز ميانه ادخال اولنور .

شوراده شمدى برسوز دها علاوه ايليه‌لم كه مقصدمز دها زياده تبيين ايلسون : حاجى عارف بك مرحومك فوطوغرافى بوندن بش آى اقدم موسيقى‌يه انتساب مخصوصى بولنان برذات معاليسمات اعطا ايله شمدى‌ارباب وقوفدن بكلديكمز مقالهٔ فنيه‌يى يازه‌جغنى وعد ايلمش ايدى ؛ اوذاتك الآن انجاز وعد ايتمامش اولمسى بزى فوطوغرافدن اولسون استفاده ايتمك فكرينه سوق ايلدى؛ اشته بوندن دولاييدركه شوراده حقيقت حالى بيان ايله رسمى درج ايليورز ، قطعيا اميد ايلرزكه يافوطوغرافى اعطا ايدن ذات عاليقدر انجاز وعد ايدر ، ياخود بر بشقه همت كارك لطفى مطلوبى ميدانه كتيرر .

مكتب فراريلرى

تابلو

اوچ كوندر دوام ايدن تعطيلك چوجقلرده حاصل ايتدكى تنبللك آرزولرى اوقدر شديد اولمه ايدى كه صباحلين كتابلرينى بكلرينى آلوب مكتبه كيتمك اوزره اولرندن چيقانده مينى مينى چيلازلر كوپك مكتبه تقرب ايتدكجه عادتا آديم آته‌ميورلردى . آه ! كزمك ، اكلنمك درت كون آشرقده صكره ينه درسخانه‌نك قورو صره‌لرى اوستنه اوطورمه ، خواجه‌نك نظر جديسى تحتنده كتاب اوقومه ، نه آجى شى ! باه ، باه ! هواده عنادينه لطيف ، كوپك پشاشى كوزالا بيلديكنه احاطه ايتمه اكين تارلالرنده بغدايلر چوجقلرك بوينى آشمه : اوراده تارلا ايچنده درت كوندر دوام ايدن اكلنجه ايله وقت كچرمك نه خوش اولور ! چيلازلرك هپسى‌ده همده بوفكرده ! فقط كوپك مختلف سوقاقلرنده كلوب مكتبك اوكنه ياقلاشديلرده بربرلرينه دوشونه‌كلرينى سويليه‌ميورلر .

هر ايچلرنده بريسى جسور چيقدى ، تكليف ايتدى ، چوقده حاضرايديلر ، مكتبك جدى منظره‌لى ديوارلرى آرقده قالدى . يالكز كنديلرنده كوچكلرينه خبر ويرمامه ايديلر ، اونلرى قرارده خبردار ايتمك استمديلر ، صكره بريمز ميدانه چيقمار ديورلردى . هى كيدى فكر طفلانه ! مكتب فراريلكى ايتمكى سرديه تلقى ايليورلر . صانكه خواجه ، كلمه‌كلرينك فرقنده اولميه‌جق ! آراميه‌جق ايدى !

اكينه تارلاسنك صبوسى برينه كلدى ايجه اولمشيدى ، هركس اكلنجه‌سنده دوام ايليورقوشوشيورلر ، هرآن كنديلرينى آرامغه كله‌جكلرندن اوركيورلر ! ايچلرنده برآز جدى اولانلر اره‌صره تفكره دالمقده خالى قالميور ، طبعاً بشوسه اولانلر ايسه برده يووارلنيور ، بشاقه طوپلايور ؛ اوبوده چيقاريور !

اونيا ! برآياق سسى وار ، فقط پك خفيف ! كلنده كوروميور ! چوجقلر هيچ فرقنده دكل . هاه ! صداى پا ؛ بردانه‌سنك سمع دقتنه واردى ؛ آرقه‌سنه دوندى ؛ اكينه ايچنده تحترزانه ايلريلمكده اولان مكتبك كوچك ارقداشلرنده ايكيسيدر قارشى‌ته‌يه كلديلر ! تابلو !

ايسلانده‌ده آيى آوى

بياض آيى ممالك بارده‌يه مخصوصدر ؛ بحرمنجمد شمالينك تماس ايتديكى حوالينك هپسنده بولنور . بياض آييلر سائرلرندن رنك وجثه‌جه فرقليدر ، برده تويلرى اولدقلرى حوالينك اقليمنه كوره زياده اوزون اولديغندن شمال خلقى بيننده ملبوسات مقامنده قوللانمق وپابوسته‌كى صورتنده اوروپانك سائر يرلرينه كوندرلمك اوزره چوق مقبولدر . رسممز بحرمنجمد شماليك بركوشه‌سنه تصادف ايدن ايسلانده اطه‌سنده اجرا اولنان اشبو بياض آيى صيدينى كوستررو . يرلى اهالى بوآييلرى صيد ايچون ايرى كوپكلر ايله قلنج وسونكيدن بشقه برشى قوللانمزلر .

جر كوپكلرى

بلچيقاده كشت وكذار ايدنلر غرائبدن اولمق اوزره كوپكلرك جر حيوانى مقامنده استعمال اولنديغنى نظر حيرتله كوررلر ، واقعا صاتجيلر اوفاق ال عربه‌لرينى كنديلرى كوتوره‌جك يرده هپ ايرى كوپكلره چكديررلر، حتى اوعربه‌يه بعضاً كنديلرى‌ده بينرلر . يالكز يوقوش كلديكى زمان كوپك ايفاى خدمت ايده‌مديكى ايچون عربه‌نك صاحبى جرخدمتنى كنديسى كورر، بوزمان كوپك عربه‌نك التنده النـدن كلديكى قدر ياردیم ايدرك يورر .

حقيقت حالده، رسمده كورولديكى اوزره برصاتجينك اوفاجق عربه‌يه برابرى كوپك قوشوب دوز يرلرده كنديسى‌ده بينه‌رك سوقاق سوقاق دولاشمسى غريب منظره تشكيل ايلر ، بوندن دولايى كوپكلى عربه‌يه بينمش سودجيلر رسمنى نظر دقتكزه عرضى مناسب بولدق . تحف دكلمى ؟ اهل وقوفك ديديكنه نظراً بوكوپكلر بر بشقه نسلدن ايمش ؛ يعنى بلچيقايه مخصوص بر عرق ايمش . كاشكه هريرده‌كى كوپكلر بويله ايشه ياراسه :

فنى اكلنجه

طوپ — ارقداشلرله اكلنجه‌زماننده عالى اوركوتمك اوزره براويون چيقارمق استرميسكز ؟ رسمده كورديككز كبى بر شيشه آلكز ، شيشه‌يى اوچده برقدرصو ايله طولديروب درونته عادى سدا يجك ماوى‌كاغدنده‌كى اجزادن يعنى (بى‌قاربونات ده‌سودا) وضع ايديكز ، سدليجك بياض كاغدنده‌كى اجزايى ايسه (آسيد نارتريك) عادى اسقانبل كاغدينى اسطوانى بوكه‌رك ايچنه دولديركز ، اسطوانه‌نك الت طرفنى بياغى سونكر كاغدى ايله طيقايوب اوست طرفنى ايبلكله صاريكز ، ايبلكك ديكر اوجنى اوزون براقه‌رق شيشه‌نك مانتارينه ربط ايديكز ، شمدى‌اولا اسقانبل كاغدندن معمول اسطوانه‌يى شيشه‌يه صالويروب صكره‌مانتارى شيشه‌يه كوزلجه‌يرلشديريكز ، فقط دقت ايتمليدركه اسطوانه‌نك ايبلكى قيصه اولسونده شيشه‌ده‌كى صويه‌دوقاندرمسون . بوده اولديغى كبى شيشه‌يى ماصه اوزرنده‌ايكى قورشون قلم اوستنه ياتيريوريكز . شيشه‌ده‌كى اجزالى صو يان ياتديغندن دولايى اسطوانه‌يى احاطه ايدر واوراده‌كى اجزايه تأثير ايلر ، درحال شيشه درونده بر قاينامه حاصل اولور ، ظهور ايدن غاز شدتله مانتارى آته‌رق طوپ كبى پاتلار ، شيشه‌ده صانكه صحيحدن طوپ ايمش كبى قورشون قلملر اوستنده كيرى فيرلار .

چادر

{ ملى رومان }

محررى : احمد احسان

— هايدى سن كيت ، چاغرمه‌دن بورايه كيمسه كلسون ؟

ديدى، اياغه قالقدى اوطه‌ده دولاشمغه باشلادى . حاجى شكرى افندى راجينك دولاشمه‌سنى كوروب :

— اى نقل ايده‌جكك وقعه !

سوزينى ايراد ايتدى . راجى توقف ايلدى ، ديدى كه :

— فوق‌العـاده سر اوله‌رق سزه غريب وفجيع . سركذشتيمى اكلاته‌جغم . آكليورسكزيا ؟

بعده برمدت بيقلرينى آغزنده چيكنه‌دى ، ماصه‌نك اوستنه‌قونلمش صودن برباردق ايچه‌رك علاوه ايتدى كه :

— استرسه‌کز افشا ایدیکز !

زیرا حیاتم محو اولمشدر !

شکری — نه دییورسـك جانم !

— اوت ، آرتق عالمدن چکلمك استیورم .

— یوق جانم !

— قطعی قرارم !

— اولان ایش پکمی بیوك !

— ناقابل تعمیر !

— چاره یوقمی ؟

— یوق !

دوقتور رائف — چاره‌سز اولومدر !

— ذاتاً مسئله اولومدرده اونك ایچون چاره یوق دییورم !

— لکن بزی اورکودییورسك !

بوراده حاجی شکری شبهه‌یه دوشه‌رك :

— خانم افندی تیزه‌لرینك یاننده ایدیلرمی ؟

— چوق اعلا !

حاجی شکری ایراد ایلدیکی سؤالك تحتنده مستتر فکر شبهه‌دن محجوب اولدی . کندی کندینی توبیخ ایلدی . راجی سوزی دکشدیره‌رك دیدی که :

— دوقتور ، بر بچوق سنه قدر اول آشیسنی تازه‌لمش اولدیغك بزده بر خدمتجی قیز وار ایدی ، خاطرکزده‌می ؟

— خاطرمده . صکره‌لری‌ده کیتدکجه کوزللشدیکنی برقاچ دفعه‌لر سویلمشیدك شمدی او نره‌ده ؟ بوراده دکلمی ؟

— دکل .

— اوقزده شایان اهمیت برحال یوق ایدی .

— اوت ؛ دقت ایتمیانلرجه کوزه بیله ایلشمزدی . حالبوکه سزه نقل ایلیه‌جکم سرکذشت بو قیزه مبنیدر .

— ٣ —

هرکس‌ده جزؤی بر عدم ممنونیت علامتی

ایسلانده‌ده آیی آوی

کورندی ؛ زیرا بیومش اولان مراقلر ارادیغنی بوله‌مامشدی ، مع مافیه ایش اساساً نه اولدیغنی کوستردیکندن حضاری سکوت استیلا ایتمش ایدی . مسئله‌نك بر خدمتجی قیزه متعلق اولمسنی اوقدر مهم کورمه‌دیلر ؛ زیرا راجینك ارقداشلری عمومیت اوزره خدمتجی قیزلری اوقدر آدم یرینه قویانلردن دکلدی . یالکز دوقتور رائف دیدی که :

— اووقت بر اقشام قیزه کوبده‌کی اسمنی صورمشیدق ، بزه تحف بر اسم سویلمش ایدی .

— خاور .

— خیر جانم ، کوبده بر تحف آدی وارایمش ، بنم خاطرمده اوقالمش .

— ها ، عقلمه کلدی ، حبیبه یرینه (حابو) دییورلرمش .

— تمام ! اشته بو !

— دوقتور ، بن امینم که یالکز حابو نامی نظر دقتکزی جلب ایده بیلمش اولان قیزجغزه اوقدر دقت ایتمامشکزدر ، زیرا قادین دیغجه هپ اوتوزنی بولمش . اری‌باری جثه‌لی اولنلری ملاحظه ایلرسکز . حالبوکه خاور سزك دیدیکز کبی دکلدر ، قیزجغزتارین یاپیلی ، بر آز صولغون چهره‌لی . آلتون صاچلی ایدی ، اوده کیمسه‌نك اهمیت ویردیکی یوقیدی . کیتدکجه بیویوب چاغنی بولدیغی زمانلر بیله تمام بر سنه اولمش ایدی‌ده خاوره نظر دقتله باقامشیدم .

— اوده خدمتی نه ایدی .

— بزم خانه‌باقاردی ؛ خانمك اصل خدمتجیسی اولان شهرتك معاونی کبی ایدی .

دوقتور — اونی‌ده بیلدم . هانیا برکره آغرجه خسته‌اولمش ایدی‌ده معاینه ایتمش ایدك ؛ دوغریسی یا ، بن او قیزك کوزلرینی بکنمامشیدم .

— بو خصوصده حقکز وارمش .

شهرت اك زیاده اوده بندن خوشلانمز ایدی ، زیرا بوقیز تابدایتدن بری قائمه دوقونور ایدی ؛ بکاقالسه اوده برکون بیله طوتمز ایدم اما خانمك هم امکداری هم نصلسه خانه زیاده کندینی سودیرمش اولدیغندن دوقانمزدم . بزم خانه صورارسه‌کز عادتا شهرت اولمیه‌جق اولسه بزم اوده یشانمز ایمش . اکلاشیلان هپ اونك همت وغیرتی سایه‌سنده اوك مهام اموری محور مطلوبنده جریان ایلر ایمش . حالبوکه بن شهرتده شیطنتدن بشقه برشی کورمزدم . مع مافیه بریسی بکا کلوب‌ده نیچون شهرت قلفه‌دن خوشلانمیورسکز دیه‌جك اولسه برسبب درمیاندن عاجز قالیردم . شهرت غایت اسلوبلیدر ، قصورینی کورمك قابل اولمز . حتی کچن سنه‌یه کلنجه‌یه قدر کندینی بکاده بکندیرمك ایچون بیك پارچه اولوردی . فقط صرف غیر اختیاری اولان توجهسزلکم قالفه‌نك

شوقنی قیردی . شهرت عن‌الاصل چرکسدر ؛ ماماسی برقاچ دانه اولان چوجقلرینی اعاشه ایده‌مدیکی ایچون اونبش سنه اول شهرتی بسلمکه لکه ویرمش . ایلك قیه اوله‌رق بزم خانمك والده‌سنك اونی کورمش هپ اوراده بیومش . بسلمه‌لکه کلدیکی زمان یکرمی‌یه یقین ایمش که شمدی اوتوز بشلك دیمکدر . شو تفصیلاتی ویرمکدن مقصدم حکایه‌ده شهرتك زیاده تأثیری اولدیغندن دولاییدر . یوقسه اوزمانلر خانمك توجهنی جلب ایلمش دیه بن اهمیت بیله ویرمزدم . کچن سنه‌ده بزم خانم ینه بویله تیزه‌سنه کیتمش ایدی . هم‌اوجه کیتمشلردی ، بوراده یالیده سایس ایله عیوازدن وحرمده خاور وکهیا قادیندن بشقه همان کیمسه قالمامشیدی .

بلچیقاده جر کوپکلری

امکدار خدمتکارمز جب‌ده‌از بیدده‌کی عموجه‌سنك وفاتندن دولایی بندن اونبش کون اذن استیوب کیتمش ایدی ، اواقشام ینه برمعتاد یالی‌یه کلدم ، نصلسه یالکز قاله‌جغمی اونوده‌رق مسافر کتیرمه‌دم . یمکه ایندیکم زمان کوردم‌که خدمتی خاور کوریور ، ایلك دفعه اوله‌رق قیزی دقتله تدقیق ایلدم ، آرقه‌سنه کیمش اولدیغی کوکسی بوزمه‌لی و یاقه‌لی عتاری بك یاراشمشیدی ، اوکنه اوفاق بر پشتمال باغلامش . صاچلرینی‌ده بنی ایله طوپلامش ایدی . خلاصه هیئت مجموعه‌سنده شایان دقت ویاقیشقلی بر خدمتجی قیزی میدانه کلمش ایدی ، اووقت نیسان آیی ایدی . هوالر صیجاقجه کیتدیکی ایچون نیسانك حلولیله برابر یالی‌یه نقل اولنمش ایدی ، خانمك تیزه‌سنه کیتمسی‌ده بم الحاجله یالی‌یه کلدیکی حالده برقاچ کون صکره هوالرك بوزوب صوؤق کیتمه‌سندن دولایی ایدی . صفره‌ده یالکز ایدم . کهیا قادینی چاغردم ، باشی آغرییور دیدیلر . بناء علیه ماصه‌نك اوستنده آچیق براقدیغم غزته‌یی اوقویه‌رق غایت دالغین صورتده یمك ییوردم . یمك بیتمك اوزره ایکن بن‌ده غزته‌یی بیتریوردم ، معتادمك خلافنده اوله‌رق ولایات حوادثی‌ده اوقور ایکن قسطمونی داخلنده برکویده وقوعبولان برحریقك اوچ درت او یاقش اولدیغنی اوقودم . غزته فضله اوله‌رق خبر ویرییور ایدی‌که کرهٔ نحاس تسمیه اولنان بوکوی قسطمونی ایله اینه بولی شوسه‌سی اوزرنده‌در . حریق شوسه‌یه یقین اوفاق براودن چیقه‌رق اوچ قوابه‌یی یاقمش وجامع یاننده باصدیرلمشدر . غزته‌نك شو معلوماتی ویرمکدن مقصدی قسطمونی‌ده مقیم برذاتك حریقزدکانه ایتدیکی معاونت سمیحانه‌یی اعلان ایدی .

بواثناده خدمتجی قیزی همان کاملاً اونونمشیدم . صوردی‌که :

— افندم ، قهوه‌نی بورایه‌می کتیره‌یم ، یوقسه اوطه‌یه‌می کیده‌جکسکز ؟

قیزك صداسی جزؤی تیتره‌دیکی ایچون بکا غریب کلدی . سسنده اهتزازدن بشقه بر حال دها وار ایدی ، عادتا بکا تأثیر ایتدی ، غزته‌یی براقوب باشمی قالدیردم ، درحال قیپ قیرمزی اولدی ، اوکنه باقدی ، دیدم که :

— نه او ، بندن قورقیورمیسك ؟

— خیر افندم .

— اویله ایسه نیه قیزاردك ؟

بو سؤالم پك بیاغی ایدی اما آغزمدن فیرلامشیدی ، قیزك اللری ایله کوزی ، نظرمه ایلشدی ، کوزلر طاتلی ماوی ، اللر ایسه هرنقدر برآز طراوتسز ایدیسه‌ده پك نازك یاپیلی ، متناسب دولغون ایدی :

— قیز ، اللرینه نیه باقیورسك ؟

سوزینی سویلدم ، حتی : « کندینه باقسه‌ك صحیحدن کوزل اولورسك ! » دیه‌جك ایدیسه‌ده بر ملاحظه سوزی آغزمدن قاچیرمدی . زیرا بر بسلمه قیز ایله هیچ‌ده تکلیفسزلك پیدا ایتمك فکرنده دکلدم . مع مافیه قیزی حقیقةً کوزل بولمشیدم ؛ خاوردن دها متناسب بر خدمتجی قیز تصوری قابل دکلدی . قزك اینجه‌بلی ، کنیش کوکسی ، دولغون قبا اتلری . کوچوك ایاقلری اك زیاده کوزللك داعیه‌سنده بولنانلرله بیله مسابقه الویرشلی ایدی . هله زیاده‌سیله لطیف جهت ناقابل تصور درجه‌ده یاقیشقلی صاچلری ایله قار کبی بیاض دیشلری ایدی . واقعا اللرنده و یوزنده دریسی پارلیور ، رنکی ازاجق اوچوق ایدیسه‌ده بوده قیزك هیئت عمومیه‌سنه مؤثر بر حال ویرییور ، دها زیاده خوش کورونیور ایدی .

اللری حقنده سویلدیکم سوزی ، اللریله کندینی شایان نفرت کوردیکمدن متولد ظن ایتمش اولملی که قیزجغز مأیوسانه

آرقه‌سنی دوندی . فقط دونرکن اوزون کیرپکلری آره‌سنده پارلیان کوز یاشی دامله‌لرینی کوردم .

خاطرینی آلمق استدم . صوردم‌که :

— قیز . سن نره‌لیسك ؟

— قسطمونیلی .

— عجائب . لکن سنك هیچ دیلك چالیور . قسطمونینك ایچندمی ؟

— خیر . کورهٔ نحاسدن .

— اما یابدك ها ؛ سن بویله کوزل ترکجه سویلمکی نره‌ده اوکرندك ؟

— قسطمونی‌ده بنی بیوتمش بر استانبوللی خانمك اوکده .

— ها شویله ! لکن سزك مملکتده یانغین اولمش .

— افندم ، بزم مملکت بیوك ؛ کیم بیلیر نره‌سنده‌در ؟

— خیر جانم ؛ سنك کویده اولمش .

— واه یازیق !

کندی کویلرنده وقوع بولان فلاکته چوقلق اهمیت ویرمامسی نظر دقتمی دعوت ایلدی . دیدم‌که :

— نصل سزك کویده زنکینلر وارمی ؟

— افندم ، اکانمکمی استیورسکز ! بالعکس اوراده هرکس سفیلانه یاشار .

— قیز ، سنك اوراده بابالك آناك وارمی ؟

— بابام وفات ایتمش . آنه‌مك النده همشیره‌مله یالکز قالمشز .

— آنه‌ك اولسون صاغمی ؟

— خیر ! بابامك وفاتندن التی آی صکره خسته‌لنمش اولمش . بن او وقت درت یاشنده‌ایدم آنه‌مك اولدیکی اقشام کویمزدن کچن استانبوللی یولجیلردن بر خانم بنی قولبه‌مزك اوکنده کورمش ، صورمش ، کیمسه‌سز اولدیغمی اکلاینجه کویلیلرله قونوشه‌رق بنی یاننه آلمش . او خانم قسطمونی‌یه افندیسیله کیدیورمش ، بنی آلمش ، شهره کوتورمش ، اوراده بیوتمش ؛ اونك ایچون ترکجه‌یی ایی سویلرم افندم .

— قیز قرداشك نه اولدی ؟

مابعدی وار

جق

مؤلفی : آلفونس دوده — مترجمی : سامی پاشا زاده سزائی

بو کوچك زنجی بر طرفدن ایصنمقله برابر ، وقت وقت جاملره باقیوردی . تتره‌یه‌رك :

— نه‌قدرده‌قا !... نه‌قدرده‌قا ... دیوردی .

قار کلمه‌سنی بو صورتله تلفظ ایتمسی ، وصداسنده‌کی ملایمت ، براجنبی لسانی ایچون ایو برشی دکلسه‌ده ، جقه پك تأثیر ایدرك مرحمت وتعجبنی تحریك ایتدی . زنجی جقی کوره‌رك : یواشجه « آی ! یکی کلن ... نیچون سن اویومز ، موسیه ؟

جق ایچنی چکه‌رك :

-- اویویامیورم . دیدی .

کوچك زنجی :

— انسانك دردی اولدیغی زمان ایچنی چکمك ایودر . دیدکدن صکره حکم ویرر برصدا ایله شونی علاوه ایتدی .

— اکر زواللیلر ایچنی چکمسه‌لر ، زواللیلر شبهه‌سز بوغولورلر .

لقردیسنه دوام ایدرك ، جقك یانندهکی یتاغه براورتو قویدی .

جق بر خدمتجینك شاکردانه مخصوص بریتاقخانه‌ده یاتمسندن حیرتده قالدی .

— سز اوراده‌می یتارسکز ؟ ... اویتاغك چارشافی یوق .

— چارشافلر بنم ایچون ایو دکل . بن وجود چوق سیاه ...

زنجی بوجوابی ، یواش یواش کوله‌رك اعطا ایدوب ، آز اوشومك ایچون یاری صوینمش اولدیغی حالده یتاغنه اوزانمق اوزره ایکن بردنبره طوردی ، بخور دانه بکزر ، اوزری فیل دیشیله ایشلنمش بر شی آله‌رق کوکسنك اوزرینه وضع ایله متعبدانه صورتده اوپوب قوجاقلامغه باشلدی .

جق :

— اوح . بونه تحف برمدالیا ! دیدی .

— بو دکل مدالیا . بو بنم غری — غریم .

جق « غری — غری » نك نه اولدیغنی بیلمدیکندن بو کوچك زنجی ، بونك کندی اعتقادلرنجه انسانه اوغور کتورور بر حمایل اولدیغنی ومملکتندن آیریلیرکن بو حمایلی خاله‌سی قاریقا ویردیکنی ، کندیسنی بیوتن بوخاله‌سنه کیدوب یقین وقتده قاووشمق امیدنده بولندیغنی سویلدی . بارانسینك کوچکیده :

— بنم کبی ، بنده انه‌جکمه . دیدی .

بر مدت سکوت ایتدیلر . ایکیسیده قار یقارلرینی دوشونیورلردی . از بجق صکره ، جق سق سوزه باشلادی .

— سزك مملکتکز کوزلمی ؟ ... بورایه چوق اوزاقمی ؟ ... اسمی نه‌در ؟

— داهومه . دیدی کوچك زنجی .

کوچك جق قالقوب یتاغنده اوتوردی .

— اویله‌می ؟ اویله ایسه دیمك ... دیمك که سز اونی طانیرسکز ! ... بلکه فرانسه‌یه اونکله برابر کلمشسکزدر ؟

— کیم ؟

— مخدوم فخامت موسوم ... البته پك اعلا بیلیرسکز ... داهومه رئیسنك اوغلو .

زنجی غایت طبیعی اوله‌رق :

— اشته او بنم . دیدی .

جق وله وحیرت ایچنده‌باقیوردی ... برزادهٔ اصالت ! بو اوشاغی ، پارچه پارچه اولمش قیرمزی یوکدن انوابیله بر النده سپورکه ، بر النده فراش اولدیغی حالده بتون کون اوك ایچنده طولاشدیغنی ، سفره‌ده خدمت ایتدیکنی ، طباقلری ییقادیغنی کورمشدی .

بونکله برابر ، زنجی ، پك جدی اوله‌رق سویلیوردی . چهره‌سی ، بربیوك معنای حزن وکدر ارائه ایتدیکی کبی ، بر نقطه‌یه منصوب اولان کوزلری ، اوزاغه ،

ماضی‌یه ؛ یاخود غائب اولمش برامیده باقیور کبی ، کورینیوردی .

چیقاردیغی قیرمزی یلکدمی ؟ یاخود داهومه رئیسی کلمه‌سنك تأثیرات اعجازکارانه‌سندنمیدر ؟ نه‌در ؟ شمدی جق یتاغنك یاننده ، بوینو چپلاق ، ییرتیق کوملکنك اره‌سندن کورینان سیاه کوکسنك اوزرنده فیل دیشندن حمایلی پارلایان ، بو کوچك زنجیده ، شایان حرمت واطاعت بربیوکلك بولمغه باشلادی .

جق — بو نصل اولیور ؟ دیه صوردی . بتون کونك حیرتنی ، بو سؤالك ایچنده خلاصه ایتدی .

-- بو بویله اولیور ... بو بویله‌اولیور ...

بردنبره قالقوب فناری سوندیرمکه شتاب ایتدی .

— مادو فناری سوندیرمزسه ، موسیه مورونوال یوق ممنون .

صکره جقك یتاقلغنك یاننه کلدی .

— سن اویقو یوقمی ؟ نه زمان داهومه سویلر ؛ بن هیچ اویومز ... دیکله .

کوزلرینك بیاضی پارلادیغی ، قرانلغك ایچنده تاریخ مصائبنی نقل وحکایه‌یه باشلادی .

اسمی پدرندن منتقل اوله‌رق مادو ، پدری جنکاور عالی صولت — راقو — مادو — کیزو ، التون وفیل دیشی مملکتنك رئیس پر اقتداری‌که ؛ اوکا دکزك تا اوبر طرفندن فرانسه ، هولانده ، انکلتره هدیه‌لر کوندردی .

باباسنك بیوك طوپلری ، تفك واوقله تسلیح ایدلمش بیکلرجه‌عسکری ، محاربه‌ده قوللانلمق اوزره سوری سوری فیللری ، پاپاسلری ، موزیقه‌جیلری ، رقاصه‌لری ، قادینلردن مرکب سواری آلایی واردی . اقامتکاهی ، اولان او عظیم قوناغی ، اوق دمیرلریله ، دکز قبوغندن ایشلمه‌لرله ، ایدیلان قوربانلر ، ویا ایدیلان محاربه‌لردن صکره انسان باشیله دونانمش دیوارلرله تزیین ایدلمشدی . مادو ، هرطرفدن کیرن کونش ، دوشنمش حصیرلرینی ، طاشلقلرینی ایصیدن بو قوناقده بیومش ، قادینلردن متشکل سواری آلاینك قوماندانی خاله‌سی قاریقار ، دائما کندیسنه بقار . ودها پك کوچك ایکن برابر آله‌رق محاربه‌یه کتوروردی .

آه ، بوقاریقا نه قدرده کوزلدی ، بیوك ، بارلك قدر قوتلی ، مائلر کیمش ، چپلاق بجاقلریله قوللری بونجوقلرله طولی ، آرقه‌سنده یای ، هرطرفدن صارقان آت قویروقلری قوشاغنك اوزرنده اهتزاز ایدر ، باشنك اوزرنده ، قیویرجق عرب صاچلرینك ایچنده ، اوجلری بربرینه موازی اوله‌رق طوقنور ، هلال شکلنده کیك بوینوزلری . کویا بو جنکاور سیاه ، دیانك اوصیاد بیاضك ، اصول وعادات قدیمه‌سنی محافظه ایدردی .

فیل دیشی مدافعلرینی محو ایتمك ، یاخود بر آقاتی‌نك باشنی یرندن قوپارمق ایچون نه شدید بردست صولته مالکدی . قاریقانك دهشتلی زمانلری وار ایدیسه‌ده ، دائما کوچك مادوسی ایچون رحیم ، شفیق ایدی . کندیسنه مرجاندن ، کهربادن یاپیلمش دیزیلر ، صرمه ایشلنمش ایپك پشتماللر ، او مملکتك پاره‌سی اولان برچوق دکز قبوقلر ویرردی . حتی انکلتره قرالیچه‌سنك کوندردیکی توبجدن یالدیزلی کوچك برقره‌بینا ، کندیسی ایچون پك خفیف کلدیکندن مادویه ویرمشدی . مادو بونی ، خاله‌سنك رفاقتیله او هرطرفه ایکلیر ، عظیم اورمانلرك ایچنده آوه کیتدکلری زمان قوللانیردی .

اوراده ، تهالان لطافت رسان بری برینه اوقدر ملاصق ، بیراقلر اوقدر اکلی ایدیکه ، کونش ، برمعبدك ایچی کبی هر صدانك عکسیله چنلایان بویشیل قبه‌نك داخلنه نفوذ ایده‌مزدی . بونکله برابر ، ایچریسی ینه آیدینلق ایدی . حجمی غایت بیوك چیچکلر ، اولمش میوه‌لر ، تویلری بوانده قلری داللرك اوزرندن یره‌قدر صارقمش رنکارنك قوشلر ، برطاقم جواهر قیمتدار کبی ، بتون رونقلریله شعشعه‌زا اولورلردی .

بوزاسی ، بتون اوغولتو ، قناد چرپنمه‌لری ، بری برینه ملاصق داللرك خشیلدیسی ایله ، مالامال ایدی .

یاصسی باشلری اینجه اوقلرله مسلح ، ضررسز ییلانلر ، اغاجلرك اوزرنده صاللانیرلر ؛ سیاه میمونلر ، اره‌ده‌کی بوش مسافه‌لری آتلایه‌رق یوکسك تپه‌لره چیقارلر ، اوزرینه رنك سمانك هیچ بر زمان انعطاف ایتمدیکی پوشیدهٔ سرار اولان برچوق کوللر ، برطاقم آینه کبی موضوع اوله‌رق ، او عظیم اورمانلری زیر زمینه قدر تمدید ایلر ، وایچنه منعکس یشیللکك عمقندن ، قوشلر برر لمعه کبی کذار ایدرلردی .

حکایه‌نك بو نقطه‌سنده ، جق ، کندیسنی حیرتدن آله‌مدی .

— کیم بیلیر بونه‌قدر کوزلدر !

کوچك زنجی :

— اوت ، چوق کوزلدر ! ... دیدی .

بلکه براز مبالغه ایدیور ، بلکه دور ومهجور اولدیغی مملکتنی ، اقوام شمسیه‌یه مخصوص برعشق وشوق ایله هرشیئی مافوق الطبیعه کوسترن خاطرات صباوتك اره‌سندن کوریوردی .

ارقداشنك دقتله دیکلمه‌سندن جسارت بوله‌رق تاریخنی نقل ایتمکه دوام ایتدی .

کیجه اورمانلر ، منظره‌یی تبدیل ایدرلر .

اطرافی عظیم اغاجلرله محاط واسع برمیدانده اردو قوریلیر ، یاقیلان آتشلردن شاشقین شاشقین اوزوقلاشان حیوانات وحشیه ، براز اونه‌ده بردائره تشکیل ایدرك علولره قارشو باغریشیرلردی . داللرك اره‌سنده قوشلرده مضطرب کورینورلر ، آتشك شعاعنه کلان ، ظلمت کبی ساکت ، سیاه ، یاره‌لر ، قیصه قیصه اوچارق ، صباحاین هپسی بریرده بولنمق ایچون حرکتسز ، بری برلرینه صارلمش بر صورتده بر بیوك اغاجك اوزرنده طوپلانیرلرکه ، او حالده ، غریب الشکل قورومش بیراقلره بکزردی . آچیق

یرلرده ، وقوعات کونا کون ایله کچن بو صورت حیاتنده ، بنیه‌سی کسب قوت ایدرك اویاشده‌کی چوجقلر والده‌سنك پشتماللرینه صاریلوب اوتوردقلری حالده ، بو قلیچ ، بالطه قوللانمق کبی هر دورلو تجارب حربیه‌ده کسب مهارت ایتمشدی .

رئیس مادو کیزو اوغلو ایله مغرور ومفتخر ایدی . فقط حیفا ! بر زنجی اصلزاده ایچون بیله سلاح قوللانمق ، بر فیلك کوزینك ایچنه بر قورشون یرلشدیرمك کفایت ایتمزمش ، بیاضلرك کتابلرینی اوقومق ، اونلرله آلتون ریك تجارتی ایتمك ایچون یازیلرینی طانیمق ده لازمکلیرمش ، زیرا انسان کامل اولانلرا — مادو اوغلنه دیرمشکه : « بیاض لانی ، دائما جیبلرنده کاغدلا ، عیب لانی آلداتما ایچون » .

شبهه یوقکه ، داهومه‌ده کنج مادونك تحصیلنه کفایت ایده‌جك قدر معلوماتلی بر اوروپالی بولنه‌بیلیردی .

ساحلده تجارت وپوسته اداره‌خانه‌لرینك اوزرنده اولدیغی کبی ، لیمانده‌کی واپورلرك دیرکلرنده ده فرانسز وانکلیز بیراقلری تموج ایدردی . فقط رئیسده کندی پدری طرفندن کسب هنر ومعرفت ایتمك ایچون اوزاق ، غایت اوزاق ، دنیانك تا اوبر کوشه‌سنده بولنان مارسلیایه کوندرلمشدی .

قریه‌دن ایرلمق ، قلیجی قینده قویمق ، قره‌یه‌سنی زنجی کلبه‌سنه آصوب ، تجار وکیللری کبی بیاض ، زنجیلردن چالینان آلتون ریکلرینی هرسنه سیغورطه ایدن ، چتال صقاللی « موسیو بون فیس » ایله عزیمت ایتمك ، بوزاده‌ٔ اصالت ایچون نه‌درجه‌لرده باعث یأس والم ایدی .

بونکله برابر مادو ، هر شیئه قاتلانمغه حاضرلندی .

مادونك عزیمتنده بیوك شنلکلر

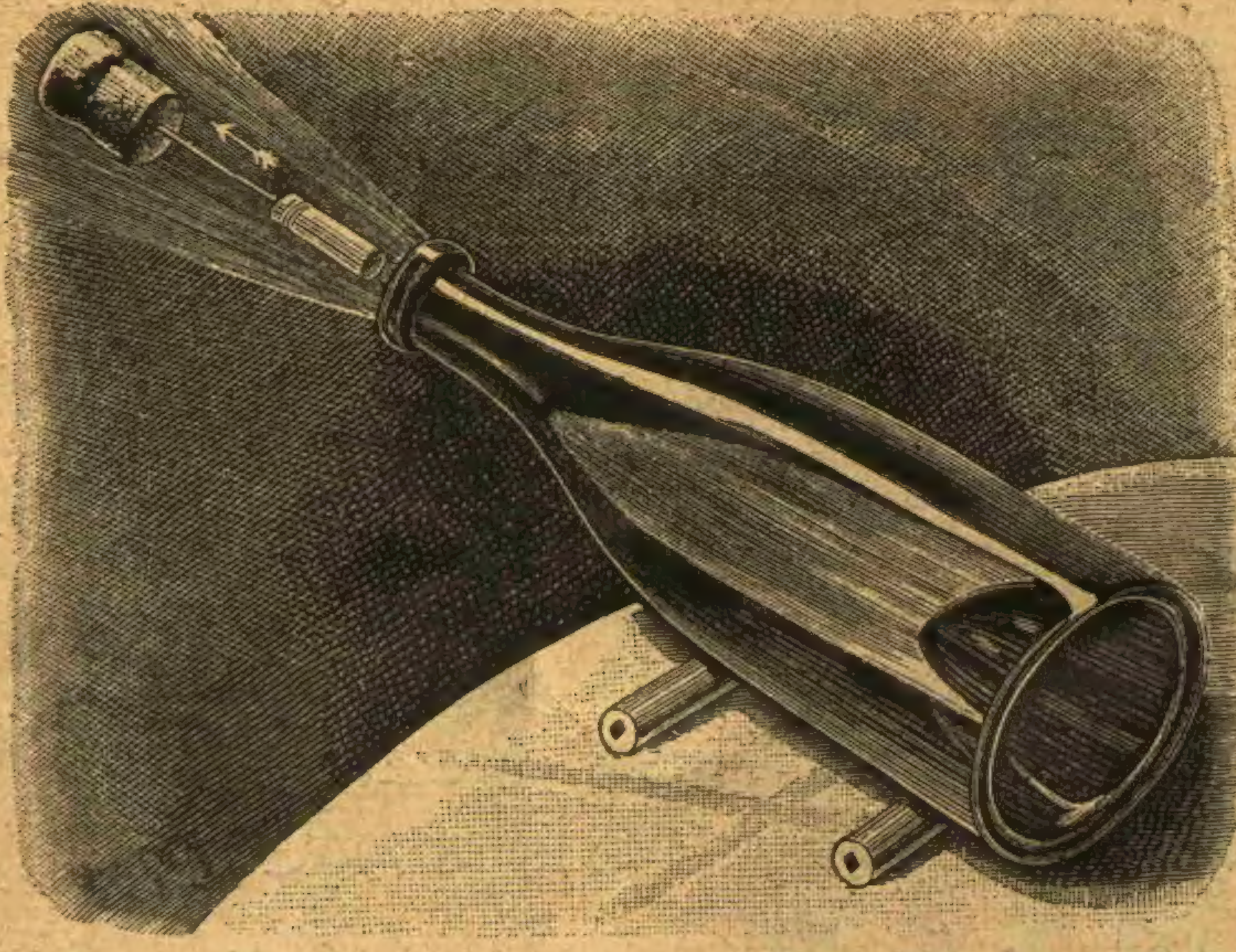

فنی اکلنجه

ایدلدی . الوهیت دریایه قارشو قیشلردن قوربانلر کسلدی . اجرای رسم آیین ایچون معبدلر آچلدی . کمی حرکت ایتمك ، یلکن آچمق اوزره ایکن ، جلاد ساحله اقتی اسراسندن اون بش کشی کتوره‌رك ، کسدیکی باشلر قیپ قیرمزی ، هر طرفندن قانلر جریان ایدر صورتده بر باقر حوضك ایچنه دوشه‌رك طنین انداز اولوردی .

جق یوزغانك التنده بوزوله‌رك :

— امان اللهم ! . . . دیدی .

حقیقتده بویله حکایه‌لری ، باخصوص بیاندن ایشتمك یکده امنیت بخش دکلدی . کندی کندینی تأمین ایتمك ایچون همان داهومه‌ده دکل موروونوال مکتبنده ، شانزه‌لیزه‌نك تامرکزنده بولندیغی سویلملیدی .

مادو ، مخاطبنك تأثراتنه انتقال ایله عزیمتندن اول خلقك شوق وشطارتی بیانده اصرار ایتمیه‌رك علی العجله مارسلیاده لیساده کچیردیکی کونلرك تعریفنه نقل کلام ایتدی .

اوح ! مظلم دیوارلی اوبیوك مکتب ، صره‌لری کفلنمش اوحزین درسخانه ، اوراده طلبه‌نك اسملری بچاق اوجلریله دیوارلره حك اولنمشدی . خواجه‌لرك سیاه قیافتلرینه ، اوزون قوللری ، بیوك شاپقه‌لری دها زیاده مهابت بخش اولورلر ، وبر صدای

استادانه اره صره ده « براز سکونت » دیه باغرردی .

بتون باشلر ایکلمش ، قلملر غیجیردار ، یکرمی بش دفعه تکرار ایدلمش اوصاغ ویرر درسلر . کویا هر شاکرد نوبته اغزلرینی آچه‌رق ، درسخانه‌نك بوغولمش هواسنك ایچنه آتیلان علم پارچه‌لرینی قاپیشیرلردی .

بیوك یمك سالونلرینه ، تنفسخانه‌لرینه ، قیشله‌نك آولوسنه مدت کذاری قصیر اولان کونشك خفیف ضیاسی ، غایت جزئی صورتده تقسیم اولنمش . بوراده صباحلین اوراده اقسام اوزری ، کوشه‌لرك ایچنه اوقدر ایی یرلشمشدیکه ، حس ایتمك ، تنفس ایلمك ، متلذذ اولمق ایچون ، بتون ضیالری بلع ایدن سیاه دیوارلره طایاتمق لازمدی .

مادونك تفرج وتنفس زمانلری بویله کچردی . هیچ بر شیله اکلنمز ، هیچ بر شی کوزینه کورنمزدی ، یالکز بر شی اوده یمك ، درس ، قالقمق ، یاتمق وقتلرینی تعیین ایدن تابورك صداسی ایدیکه ، بو کوچك جنکاوره محاربه ترانه‌لرینك فریاد دینی اخطار ایدرك قلبنه خلجان ویرردی .

ممنون اولدیغی شیلرك بریده مکتبدن چیقدیغی کونلردی ، فقط براز صکره بوندن محروم اولدی . باقلم نه ایچون ! .

« موسیو بونفیس » کندیسنی مکتبدن چیقاردیغی آنده ، بر برینه کچیرلمش کمی سرنلری ، قلفات ایدلمك اوزره اولان کمیلر ، مادونی تاسوقاغك اوبر کوشه‌سندن طوغریدن طوغری‌یه لیمانه جذب ایدردی . قاتران قوقولری ، بر نوع دکز اوتلری ایچنده واپورلردن بوشالتیلان کندی مملکتنك اشیاسی ارەسنده هر یردن زیاده مختار ایدی .

مابعدی وار

احمد احسان